

Analiza troškova dopreme specijalnih tereta

Škvorčević, Eugen

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Transport and Traffic Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:119:845727>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-20**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Transport and Traffic Sciences -
Institutional Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI**

Eugen Škvorčević

ANALIZA TROŠKOVA DOPREME SPECIJALNIH TERETA

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2019

Zagreb, 2. travnja 2019.

Zavod: **Zavod za transportnu logistiku**
Predmet: **Špedicija**

ZAVRŠNI ZADATAK br. 5210

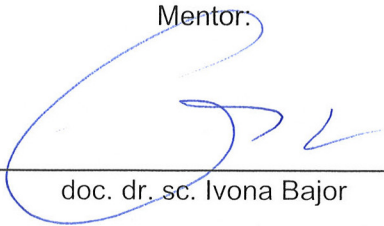
Pristupnik: **Eugen Škvorčević (0135248274)**
Studij: **Inteligentni transportni sustavi i logistika**
Smjer: **Logistika**

Zadatak: **Analiza troškova dopreme specijalnih tereta**

Opis zadatka:

U radu će se istaknuti osnove špediterskog poslovanja sa fokusom na organizaciju prijevoza tereta cestovnim putem. Istaknuti će se specifičnosti vozila i označavanja pri prijevozu. Opisati će se organizacija prijevoza specijalnog tereta temeljena na stvarnoj potrebi u obliku studije slučaja. Pri opisu istaknuti će se sve specifičnosti organizacije spomenutog prijevoza.

Mentor:

doc. dr. sc. Ivona Bajor

Predsjednik povjerenstva za
završni ispit:

**Sveučilište u Zagrebu
Fakultet prometnih znanosti**

ZAVRŠNI RAD

ANALIZA TROŠKOVA DOPREME SPECIJALNIH TERETA

**ANALYSIS OF THE COST OF DELIVERING SPECIAL
CARGO**

Mentor: doc. dr. sc. Ivona Bajor

Student: Eugen Škvorčević
JMBAG: 0135248274

Zagreb, rujan 2019.

Sažetak

Organizacija prijevoza specijalnih tereta u cestovnom transportu je izrazito složen proces koji je zakonski reguliran brojnim ograničenjima i specifičnostima. Organizacija cestovnog prijevoza specijalnog tereta znatno je složenija od prijevoza običnih tereta zbog tehnoloških, sigurnosnih i administrativnih razloga. Najbitniju ulogu u procesu organizacije prijevoza ima špediter, čija je uloga prikazana. U radu će biti objašnjeno koje su to osnovne postavke špediterskog poslovanja, specifičnosti prijevoza specijalnog tereta, zakonska regulativa prijevoza specijalnih tereta te sva dokumentacija koja je potrebna da bi taj prijevoz bio obavljen. Organizacija prijevoza specijalnih tereta bit će objašnjena na konkretnom primjeru prijevoza preše iz Osijeka do Kiela u Njemačkoj.

KLJUČNE RIJEČI: špediter, specijalni tereti, specijalni prijevoz

Special cargo transport organisation in road traffic is a very complicated process which is regulated by laws and has many limitations and specifications. Organization of road transport is a more complex activity ordinary transport because of the laws and regulations that are regulating it. The most important role in the process of organization of a transport has the forwarder , whose role will be elaborated. In this work, basics of forwarding business will be explained, along with specifics of special cargo transport, laws regulating it and the needed documentation to do it. Such kind of transport will be explained in an example of the transport of press from Osijek to Kiel, Germany.

KEY WORDS: forwarding agent, special cargo, special transport

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Uloga špeditera u organizaciji prijevoza	2
2.1 Glavni poslovi špeditera	2
2.1.1 Dispozicija	4
2.1.2 Disponiranje	4
2.1.3 Zaključavanje teretnog prostora.....	5
2.1.4 Ugovaranje prijevoza i ispostavljanje prijevoznih isprava.....	5
2.1.5 Ugovaranje prekrcaja i skladištenja.....	6
2.1.6 Transportno osiguranje robe	6
2.1.7 Predaja robe na prijevoz i ukrcaj.....	6
2.1.8 Prihvat robe i iskrcaj.....	7
2.1.9 Angažiranje inspekcijskih službi.....	7
2.1.10 Zastupanje u carinskom postupku.....	8
2.1.11 Aviziranje.....	8
2.2 Specijalni poslovi špeditera	9
2.2.1 Kontrola kakvoće i količine robe.....	9
2.2.2 Uzimanje uzoraka	10
2.2.3 Praćenje transporta.....	10
2.2.4 Doleđivanje	10
2.2.5 Izdavanje garantnih pisama	10
2.2.6 Zastupanje u slučaju havarije.....	11
2.2.7 Naplata robe.....	11
2.2.8 Leasing poslovi	11
2.3 Incoterms 2010.....	12
2.4 FIATA	13

3. Organizacija prijevoza specijalni tereti.....	16
4. Troškovi dopreme specijalnih tereta	21
5. Analiza troškova dopreme organiziranog prijevoza specijalnih tereta	23
6. Zaključak	40
Popis literature.....	41
Popis kratica	42
Popis slika	44

1. Uvod

Zadatak ovog završnog rada je objasniti, analizirati i prikazati što je sve potrebno u organizaciji prijevoza specijalnih terera u cestovnom prijevozu. U završnom radu će biti objašnjena uloga špeditera u procesu prijevoza. U radu će biti prikazano koje sve obveze i zakonske regulative prijevoznik mora posjedovati da bi mogao obavljati prijevoz.

U prvom dijelu rada je prikazana uloga špeditera u procesu prijevoza, te su navedeni i objašnjeni glavni i specijalni poslovi špeditera. Također objašnjena je uloga FIATA udruženja špeditera i međunarodni trgovački termini pod nazivom Incoterms 2010.

Drugi dio završnog rada odnosi se na organizaciju prijevoza specijalnih tereta. Navedene su sve obaveze i regulative koje prijevoznik mora posjedovati prilikom prijevoza.

U trećem dijelu rada navadeni su troškovi koji se pojavljuju prilikom prijevoza tereta, a neki od najvećih troškova su dnevnice vozača, pogonsko gorivo, cestarine te troškovi dozvola.

Četvrti dio odnosi se na primjer iz prakse koji prikazuje kako izgleda prijevoz preše mase 42 tone iz Osijeka u Kiel.

2. Uloga špeditera u organizaciji prijevoza

Špedicija je specijalizirana privredna djelatnost koja se bavi organizacijom otpreme i dopreme robe i drugim poslovima s tim u svezi.

Špediter je gospodarski subjekt tj. pravna ili fizička osoba koja obavlja poslove organizacije prijevoza robe, carinskog zastupanja prilikom uvoza odnosno izvoza robe, kao i sve ostale poslove u svezi s tim. Kao nositelj prijevoznog pothvata, špediter mora koordinirati interakcije svih sudionika i kontrolirati pošiljku na čitavom prijevoznom putu.

Razlikuje se više vrsta organizacije poslovanja špediterskih tvrtki. Tako se prema osnovnom obilježju poslovanja špedicije dijele na čiste i mješovite:

- čiste špediterske tvrtke obavljaju samo špediterske poslove
- mješovite špediterske tvrtke, osim špediterskom djelatnošću, bave se i trgovinom, prijevozom i drugim povezanim poslovima¹

2.1 Glavni poslovi špeditera

Poslovi koje špediter obavlja u sklopu svoje osnovne djelatnosti nazivaju se glavni poslovi špedicije. Ti se poslovi mogu svrstati u sljedeće dvije skupine:

- Tarifno – konjunktorni poslovi – njihova je osnovna funkcija prodaja špediterske usluge.
- Operativni poslovi – njihova je osnovna funkcija proizvodnja špediterske usluge.

Tarifno – konjunktorni poslovi obuhvaćaju sve aktivnosti koje špediter radi zbog unaprjeđenja tržišne pozicije, pružanja stručne pomoći komitetima i pružanja stručne podrške operativnom sektoru tvrtke.

¹ Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb 2010., str. 13-14

Najvažniji tarifno – konjunktorni poslovi su: istraživanje tržišta, akvizicija, ugovori i ponude za obavljanje špediterske usluge, stručni savjeti i informacije, instradacija, refrakcije, stimulacije i agencijske provizije, reklamacije.

Operativni poslovi su poslovi koje špediter obavlja u izvršenju pri otpremi i dopremi roba u međunarodnom prometu. Prijevozni i carinski dokumenti koji prate robu u međunarodnom prijevozu su standardizirani, a njihov je izgled i sadržaj propisan i određen međunarodnim konvencijama, kao i nacionalnim propisima. Na temelju dispozicije komitenta, većinu tih dokumenta u cijelosti ili djelomično ispunjava špediter.

Strukturu operativnih poslova možemo sistematizirati u dva načela:

1. Prema špediterovoj ulozi u prijevoznom pothvatu, operativne poslove čine sljedeće radnje:

- Prijam dispozicije
- Disponiranje
- Zaključivanje prijevoznih kapaciteta
- Ugovaranje prekrcaja i skladištenja
- Osiguranje robe u prijevozu
- Predaja robe na prijevoz i ukrcaj
- Prihvat robe i iskrcaj
- Angažiranje inspekcijskih službi
- Zastupanje u carinskom postupku
- Aviziranje

2. Prema osnovnom obilježju špediterskog zadatka. Operativni poslovi se mogu podijeliti u sljedeće skupine:

- Poslovi uvoza
- Poslovi izvoza

- Poslovi provoza
- Sajamski poslovi²

2.1.1 Dispozicija

Dispozicija je nalog i ovlaštenje špediteru za otpremu odnosno dopremu robe, zastupanje u carinskom postupku, kao i za obavljanje drugih radnji s tim u vezi. Dispozicija treba sadržavati sve podatke koji su špediteru potrebni za njezino ispravno i pravodobno izvršenje.

Osnovni podaci koje komitent navodi u dispoziciju su :

- podaci o komitentu i korisniku robe;
- podaci o primatelju robe ako se radi o otpremi/izvozu, odnosno podaci o pošiljatelju robe ako se radi o dopremi/uvozu;
- broj izvoznog, odnosno uvoznog zaključka;
- podaci o robi;
- paritet isporuke;
- podaci o instradaciji;
- podaci o osiguranju;
- podaci o vrsti carinskog postupka i plaćanju carinskog duga;
- naputak za daljnu otpremu nakon carinjenja;³

2.1.2 Disponiranje

² Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb 2010., str. 136

³ Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb 2010., str. 136

Disponiranje je davanje naloga i uputa neophodnih za praktičnu provedbu prijevoza, subjektima koji su u to neposredno uključeni. Svrha disponiranja je da relevantni sudionici prijevoza dobiju odgovarajuće upute u skladu s instradacijom, kako bi se prijevoz odvijao nesmetano, bez nepotrebnih zastoja i u utvrđenim rokovima. Pritom treba imati u vidu da ugovoreni paritet isporuke i dispozicija komitenta određuju špediteru u kojem dijelu prijevoznog pothvata on nastupa kao organizator prijevoza i kao takav preuzima odgovornost. Time je također određen obuhvat i sadržaj disponiranja.

Špediter mora dati odgovarajuće upute – transportne instrukcije pošiljatelju odnosno njegovom špediteru. Točne i pravodobne transportne instrukcije neophodne su prije svega zbog usklađivanja termina postavljanja prijevoznog sredstva na ukrcaj sa spremnošću robe za prijevoz.⁴

2.1.3 Zaključavanje teretnog prostora

Špediter treba pravodobno na tržištu prijevoznih kapaciteta odabrati najpovoljnijeg prijevoznika i zaključiti ili rezervirati potreban teretni prostor za odgovarajući termin ukrcaja, odnosno otpreme. Radnje koje se pritom obavljaju i prateći dokumenti ovise o prometnoj grani prijevoza robe.⁵

2.1.4 Ugovaranje prijevoza i ispostavljanje prijevoznih isprava

Ugovaranje prijevoza, bilo u svoje ime ili u ime komitenta, za špeditera je preduvjet izvršenja svoga osnovnog zadatka: otpreme odnosno dopreme robe. Kod zaključivanja ugovora o prijevozu špediter prema prijevozniku najčešće nastupa u svoje ime, a za račun komitenta, te u tom smislu može biti naveden kao pošiljatelj, odnosno krcatelj te primatelj u prijevoznoj ispravi.

⁴ Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 139

⁵ Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 141

Za međunarodni cestovni prijevoz robe prijevozna isprava je teretni list za međunarodni prijevoz robe cestom CMR. Teretni list treba ispuniti pošiljatelj prije ukrcaja robe. Nakon obavljenog ukrcaja prijevoznik ovjerava teretni list i vraća primjerak pošiljatelju čime potvrđuje da je preuzeo robu radi prijevoza.⁶

2.1.5 Ugovaranje prekrcaja i skladištenja

Poslovi prekrcaja i skladištenja predstavljaju funkcionalni dio procesa dopreme odnosno otpreme roba. U tehnološkom i organizacijskom smislu, uloga ovih poslova sastoje se u sljedećem :

- Obavljanje početno-završnih operacija;
- Organizacija intermodalnog prijevoza;
- Terminsko usklađenje pojedinih faza prijevoza;
- Organizacija zbirnog prometa;

2.1.6 Transportno osiguranje robe

Osiguranje robe u prijevozu nije obvezatno. Špediter osigurava robu samo ako je to komitent u dispoziciji izričito zatražio. Komitent treba navesti vrijednost osiguranja, relaciju, te osigurane rizike. Ukoliko komitent nije naveo rizike koje treba osigurati, špediter je dužan osigurati samo osnovne transportne rizike.⁷

2.1.7 Predaja robe na prijevoz i ukrcaj

Uloga špeditera u predaji robe na prijevoz sastoji se u obavljanu funkcija pošiljatelja bilo da se radi u svoje ime ili u ime pošiljatelja svojeg komitenta. Roba

⁶ Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 146 - 155

⁷ Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb 2010., str. 157

koja se predaje na prijevoz mora biti spremna za prijevoz odnosno mora biti upakiran u transportnu ambalažu i predana prijevozniku kako to nalažu propisi.

U cestovnom prijevozu ukrcaj robe na kamion dužan je obaviti pošiljatelj u propisanom roku. Ako pošiljatelj ne raspolaže odgovarajućim tehničkim sredstvima za ukrcaj robe taj posao može povjeriti špediteru. Nakon obavljenog ukrcaja prijevoznik potvrđuje preuzimanje robe za prijevoz ovjerom teretnog lista.⁸

2.1.8 Prihvat robe i iskrcaj

Uloga špeditera u smislu prijvata robe sastoji se u obavljanju funkcija primatelja, te u organizaciji daljnje otpeme, odnosno dostave robe primatelju. Iz tehničko-tehnoloških razloga i komercijalnih razloga u prijevoznj ispravi se često kao primatelj navodi špediter ili ako prijevozna isprava glasi na stvarnog primatelja, navodi se špediter kojega treba izvjestiti o prispjeću robe. Kod iskrcaja i prijvata robe špediter nastupa u svojstvu primatelja ili stranke koju se avizira o prispjeću. U suprotnom, špediter mora dobiti posebnu punomoć primatelja temeljem koje može iskupiti prijevoznj ispravu, odnosno zahtjevati od prijevoznika da mu preda robu.

Iskup prijevozne isprave znači preuzimanje prijevozne isprave temeljem koje primatelj ima pravo preuzeti robu od prijevoznika, uz prethodno podmirivanje svih obveza prema prijevozniku. Daljnja otprema, odnosno dostava primatelju može se obaviti istim prijevoznim sredstvom kojim je roba dopremljena iz inozemstva ili drugim prijevoznim sredstvom: vlastitim vozilima primatelja robe ili vozilima špeditera. Primatelj robe dužan je obaviti iskrcaj iz prijevoznog sredstva kojim mu je roba dostavljena.⁹

2.1.9 Angažiranje inspekcijskih službi

Za uvoz i provoz roba određene vrste i namjene potrebno je odobrenje nadležnog ministarstva, odnosno propisana je kontrola robe od strane nadležne inspekcijske

⁸ Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb 2010., str. 158

⁹ Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb 2010., str. 163-164

službe, koja se zavisno o vrsti robe obavlja odmah na graničnom prijelazu ili u mjestu carinjenja robe. Prijevoz takvih pošiljaka preko onih graničnih prijelaza na kojima su ustrojene odgovarajuće inspeksijske službe:

- Sanitarna inspekcija
- Fitosanitetska inspekcija

Sanitarna inspekcija kontrolira pošiljke namirnica i predmeta opće uporabe koji pri uporabi dolazi u neposredan dodir s kožom ili sluznicom, te ambalaže i opreme za njihovu proizvodnju. Fitosanitetska inspekcija kontrolira pošiljke bilja i biljnih proizvoda, te drva i proizvoda šumarstva i drvne industrije.¹⁰

2.1.10 Zastupanje u carinskom postupku

U carinskom postupku s robom u međunarodnom prometu špediter zastupa svog komitenta. Nalog i ovlaštenje za zastupanje u postupku kod carinarnice špediter dobiva dispozicijom komitenta. Zastupanje može biti izravno, ako opunomoćenik djeluje u ime i za račun druge osobe i neizravno, ako opunomoćenik djeluje u svoje ime, a za račun druge osobe.¹¹

2.1.11 Aviziranje

Pod pojmom aviziranje podrazumjeva se izvješćivanje komitenta o izvršenju pojedinih faza dopreme, otpreme, odnosno provoza robe. Uobičajeno je da špediter izvješćuje komitenta o izvršenju pojedinih radnji, značajnih za određene karakteristične točke na prijevoznom putu kao što su:

- predaja robe na prijevoz
- prelazak granice

¹⁰ Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb 2010., str. 170

¹¹ Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb 2010., str. 172

- prispjeće robe u luku, željezničku postaju ili terminal
- prispjeće u krug carinarnice i carinjenje robe
- prekrcaj i daljnja otprema
- termin ukrcaja¹²

2.2 Specijalni poslovi špeditera

U specijalne poslove špeditera pripadaju:

- Kontrola kakvoće i količine robe
- Uzimanje uzoraka
- Praćenje transporta
- Doleđivanje
- Izdavanje garantnih pisama
- Zastupanje u slučaju havarije
- Naplata robe
- Leasing poslovi¹³

2.2.1 Kontrola kakvoće i količine robe

Kontrola kakvoće i količina robe provodi se kod sirovine i poluproizvoda, te je može provoditi samo ovlaštena institucija ili tvrtka koja ima odgovarajući prostor i laboratorije, stručne kadrove i opremu. Kontrola se provodi: brojanjem, vaganjem, mjerenjem

¹² Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb 2010., str. 177

¹³ Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 197

2.2.2 Uzimanje uzoraka

Uzimanje uzoraka mogu obavljati samo stručne osobe i ovlaštene za takvu vrstu poslova, te se o postupku uzimanja uzorka vodi zapisnik. Postupku uzimanja uzoraka moraju biti nazočni: osoba koja je ovlaštena za uzimanje uzoraka, predstavnik prijevoznika, carinik i druge zainteresirane osobe.

2.2.3 Praćenje transporta

Praćenje transporta se organizira na zahtjev komitenta. Provodi se za:

- Visokovrijedne terete
- Specijalne terete
- Opasne terete
- Za prijevoz živih životinja (ako prijevoz traje dulje od 8h)

2.2.4 Doleđivanje

Doleđivanje vrijedi za lakopokvarljivu robu koja se prevozi interfrigo vagonima. Postupak se može provoditi samo u željezničkim postajama koje imaju specijalne uređaje za doleđivanje i carinsku ispostavu.

2.2.5 Izdavanje garantnih pisama

Garantno pismo izdaje se u dva slučaja:

- u pomorskom prijevozu ako postoje primjedbe na teret bez bitnog utjecaja na kakvoću i količinu robe, a izdaje se radi čiste teretnice, a ne smije se izdati ako postoje oštećenja ili gubitka dijela pošiljke
- ako roba stigne na odredište prije dokumentacije, da bi se mogla obaviti primopredaja između prijevoznika i primatelja

2.2.6 Zastupanje u slučaju havarije

Postoje dvije vrste havarija:

- generalna (zajednička) - šteta ili trošak koji je zapovjednik broda razumno i namjerno nanio brodu ili ukrcanom teretu u cilju spašavanja broda i tereta od istodobne i ozbiljne zajedničke opasnosti
- pojedinačna-svako oštećenje ili gubitak (djelomični ili potpun) koji se dogodio brodu ili teretu nastupom događaja, koji je imao štetan utjecaj na brod ili teret. Štetu snosi onaj čija je stvar nastupom događaja oštećena.

2.2.7 Naplata robe

Realizacija posla kod otpošiljanja malih pošiljaka pri čemu špediter ima zadaću otpremiti pošiljku do primatelja i prilikom primopredaje naplatiti vrijednost robe. Glavnom špediteru za realizaciju i ustupanje dijela posla korespondent isplaćuje proviziju.

2.2.8 Leasing poslovi

Leasing poslovi podrazumijevaju sklapanje ugovora o leasingu, tj. o uporabi sredstva uz plaćanje naknade za najam.

2.3 Incoterms 2010

INCOTERMS je kratica za međunarodne trgovačke termine (International Commercial Terms). To su pravila međunarodne trgovinske komore koja služe za tumačenje trgovinskih termina. Njihova zadaća je uređivanje pravno - ekonomskih odnosa između prodavatelja i kupca, u međunarodnoj trgovini glede prijenosa troškova i rizika pri isporuci robe s jedne strane na drugu ugovorenu stranu. Incoterms je jedan od stavka ugovora o zaključivanju posla. 2010 godine međunarodna trgovinska komora je donijela "INCOTERMS 2010".

Uređuju odnos isključivo između prodavatelja i kupca, osobito:

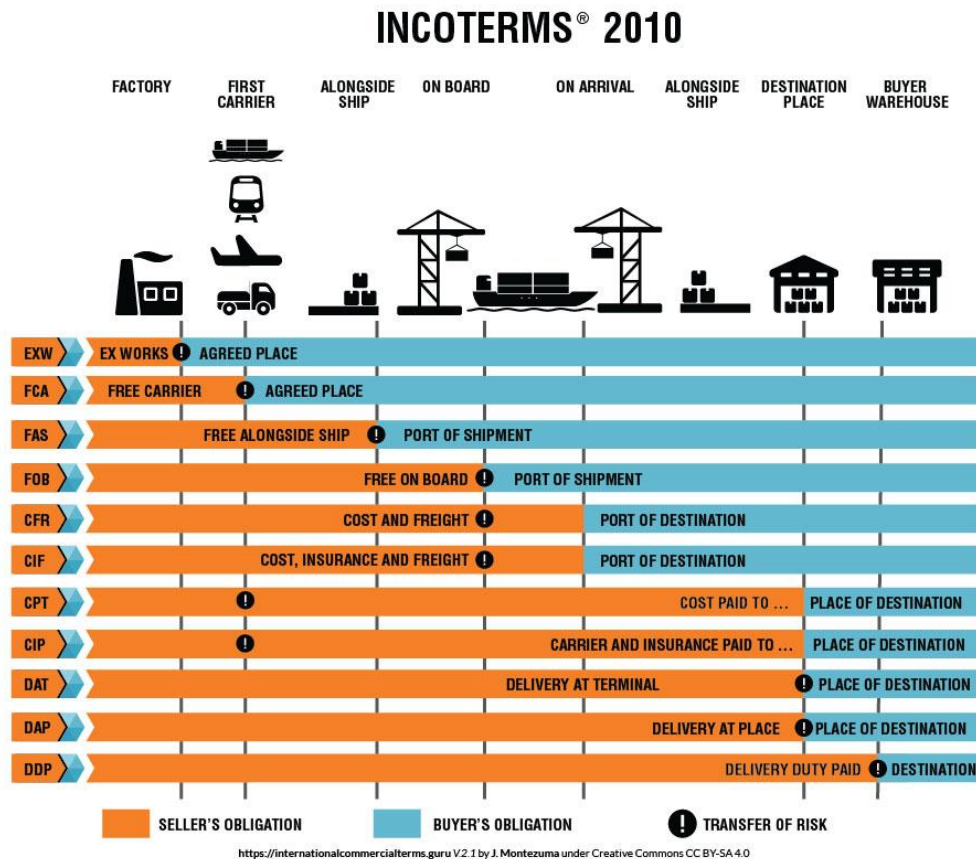
- Mjesto predaje robe na raspolaganje kupcu
- Carinske formalnosti
- Osiguranje robe
- Pribavljanje prijevoznog sredstva i organiziranje prijevoza
- Pribavljanje isprava
- Pakiranje robe¹⁴

INCOTERMS-i su podijeljeni u četiri kategorije te postoji 11 pariteta:

- „E“ paritet (EXW) – prodavatelj isporučuje robu na mjesto koje on imenuje ili stavlja robu na raspolaganje kupcu u svojim prostorijama
- „F“ paritet (FCA, FAS i FOB) – prodavatelj isporučuje robu na mjestu koje odredi kupac
- „C“ paritet (CPT, CIP, CFR i CIF) – prodavatelj je odgovoran za sve troškove ali ne i rizike, oštećenja ili dodatne troškove nastale nakon isporuke na određeno mjesto

¹⁴ Incoterms 2010

- „D“ paritet (DAT, DAP i DDP) – prodavatelj je odgovoran za sve troškove i rizike povezane s isporukom robe na određeno mjesto

Slika 1 Podjela troškova i rizika prema Incotermsu 2010

Izvor: https://internationalcommercialterms.guru/images/INCOTERMS_2010.jpg

2.4 FIATA

FIATA je osnovana 1962. godine u Beču, a njezina je uloga unapređenje špeditorske djelatnosti u svijetu i sudjelovanje u radu drugih međunarodnih udruga. FIATA je Međunarodni savez špeditorskih udruženja.

Djelovanje FIATA-e najviše se ogleda kroz dokumente koji su doneseni na skupštinama, a omogućuju jednostavnije rukovanje robom za vrijeme prijevoznog procesa i izvršenje dopreme do krajnjeg odredišta.

Ti dokumenti su:

- FCR (engl. „Forwarders Certificate of Receipt“) – špediterska potvrda
- FCT (engl. „Forwarders Certificate of Transport“) – špediterska transportna potvrda
- FBL (engl. „Intermodal Transport Bill of Lading“) – teretnica za intermodalni prijevoz
- FWR (engl. „FIATA Warehouse Receipt“) - špediterska skladišna potvrda
- SDT (engl. „Shippers Declaration for the Transport od Dangerous Goods“) – potvrda pošiljatelja o prijevozu opasne robe
- FFI (engl. „FIATA Forwarding Instructions“) - špediterske upute

FCR je špediterska potvrda kojom špediter potvrđuje da je određenog dana u određenom mjestu primio robu u naizgled ispravnom stanju radi daljnje otpreme.

FCT je špediterska transportna potvrda kojom špediter potvrđuje da je određenog dana u određenom mjestu, u točno određenom prijevoznom sredstvu u dobrom vanjskom stanju primio robu radi daljnje otpreme.

FBL je teretnica za intermodalni prijevoz koja služi kako bi se izbjeglo uspostavljanje više prijevoznih isprava, bez obzira na broj korištenih prijevoznih sredstava različitih prometnih grana.

FWR je špediterska skladišna potvrda kojom se potvrđuje da je određenog dana, u određenom mjestu, u određenom skladištu roba uskladištena u prividno ispravnom stanju.

SDT je obrazac kojim pošiljatelj, kao nalogodavatelj špediteru, izjavljuje da je roba, koju špediter treba otpremiti, dopremiti ili tranzitirati, odgovara zahtjevima prijevoza opasnih stvari prema važećim međunarodnim pravnim aktima.

FFI je obrazac s 21 rubrikom u koji špediterov nalogodavac upisuje sve bitne upute i instrukcije koje su špediteru potrebne za kvalitetno obavljanje konkretnog posla.¹⁵

¹⁵ Zelenika, R: Temelji logističke špedicije. Ekonomski fakultet, Rijeka, 2005. str. 484

3. Organizacija prijevoza specijalni tereti

Prijevoz vozilima koja sama ili zajedno s teretom premašuju propisane dimenzije ili ukupnu masu, odnosno propisana osovinska opterećenja, smatra se izvanrednim prijevozom ako se kreće javnom cestom ili njezinim dijelom na kojoj je uspostavljeno određeno ograničenje označeno prometnim znakom.¹⁶

Takav prijevoz obavlja se vozilima posebne konstrukcije, ovisno o vrsti tereta. Za specijalni prijevoz je potrebno posebno odobrenje nadležne institucije i obvezno poduzimanje posebnih mjera sigurnosti.

Dokumentacija i planiranje specijalnog prijevoza je puno složenija i zahtjevnija od prijevoza normalnih tereta. Specijalni prijevoz treba pomno isplanirati prije same provedbe.

Dozvolu izdaju Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o., županijska uprava za ceste, Upravno tijelo Grada Zagreba, odnosno korisnik koncesije, ovisno o javnoj cesti na kojoj se treba obaviti izvanredni prijevoz, a stranom prijevozniku u međunarodnom cestovnom prometu Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka. Ukoliko se izvanredni prijevoz treba obaviti na više javnih cesta razvrstanih kao autocesta, državna, županijska odnosno lokalna cesta, dozvolu za izvanredni prijevoz izdaju Hrvatske ceste d.o.o., prema mjestu gdje započinje izvanredni prijevoz. Izdaje se za svaki prijevoz posebno.¹⁷

Točno se mora ustanoviti koliko će vremenski trajati, u pravilu se vozi samo po noći, osim u nekim izvanrednim situacijama i okolnostima kada to promet dopušta, da ne ometa i usporava ili prekida promet tokom dana. Ruta kojom se vozi također mora biti unaprijed utvrđena zbog toga da teret koji je van gabaritnih dimenzija može proći kroz sve zapreke na ruti kao što su na primjer tuneli, mostovi, podvožnjaci, vijadukti i ostale barijere.

Tijekom obavljanja izvanrednog prijevoza, dozvola mora biti u vozilu kojim se obavlja prijevoz.

¹⁶ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html, članak 2

¹⁷ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html, članak 5-6

Specijalni prijevoz obavlja se u pratnji barem jednog vozila koje ima rotirajuće žuto svijetlo. U određenim slučajevima potrebna je policijska pratnja jednog ili više policijskih vozila ako su dimenzije i masa tereta takvi da se treba obustaviti promet na nekom dijelu rute ili na cijeloj ruti.

Vozila za obavljanje prijevoza specijalnih tereta moraju biti posebnih konstrukcijskih značajki kako bi se na njima mogli voziti tereti.

Prikolice i poluprikolice su izvedene sa četiri ili više osovina, niske su, šire i duže od normalnih, ekstremno su velikih nosivosti u odnosu na normalne. Moraju biti konstruirane tako da mogu savladavati prepreke u prometu te sigurno prevesti sve vrste izvanrednih prijevoza. Tegljači koji se koriste za specijalne prijevoze su također jači i imaju više osovina od onih koji se koriste kod prijevoza normalnih tereta.

Vozilo ili skup vozila kojima se obavlja izvanredni prijevoz mora biti na stražnjoj strani obilježeno oznakom „izvanredni prijevoz“. Ako vozilo ili skup vozila samo ili zajedno s teretom ima duljinu veću od dopuštene oznaka se mora dopuniti dodatnom oznakom prikazanom na slici 2.

Slika 2 Oznake na vozilu

Izvor: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html , svibanj 2016.

„Duljina.....m“, na kojoj je označena stvarna duljina izvanrednog prijevoza u metrima. Oznaka za izvanredni prijevoz izrađuje se od materijala i prema standardu koji se primjenjuje za izradu prometnih znakova, žute je boje s natpisom i okvirom crne boje. Oznaka „izvanredni prijevoz“ veličine je 400 x 600 mm. Veličina dodatne oznake

„Duljina....m“ je 220 x 600mm. Veličina okvira u koji se ulažu brojevi visine 120mm je 170 x 170 mm.¹⁸

Pod vozilom za pratnju smatra se vozilo prijevoznika, koje prati izvanredni prijevoz i koje je opremljeno uređajima za davanje svjetlosnih znakova žute boje i odgovarajućim natpisom. Vozilo pratnje mora biti opremljeno žutim rotirajućim svjetlom i osvjetljenom pločom s natpisom „Izvanredni prijevoz“

Dozvola za specijalni teret se izdaje svaki puta zasebno za svaki specijalni teret.

Dozvola osobito sadrži:

- podatke o pravnoj odnosno fizičkoj osobi kojoj se izdaje dozvola
- podatke o teretu, vozilu odnosu skupu vozila kojim se obavlja izvanredni prijevoz
- vrijeme u kojem se obavlja izvanredni prijevoz
- duljinu i opis relacije po kojoj se obavlja izvanredni prijevoz
- podatke o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju
- iznos i način plaćanja naknade za izvanredni prijevoz
- iznos i način plaćanja troškova postupka i ostalih troškova izvanrednog prijevoza
- uvjete i način obavljanja izvanrednog prijevoza
- način i obvezu obavješćivanja javnosti
- ostale podatke bitne za sigurno i nesmetano obavljanje izvanrednog prijevoza¹⁹

Dozvola za specijalni prijevoz (u daljnjem tekstu: dozvola) može se izdati:

¹⁸ http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html, Preuzeto: 12.08.2019.

¹⁹ http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html, Preuzeto: 12.08.2019.

- Ako je vozilo ili teret konstrukcijski nedjeljiv na način da jednostavnom demontažom dijelova vozila ili tereta nije moguće uskladiti ukupnu masu, osovinska opterećenja ili dimenzije s propisanim iznosima ili ograničenjima označenim prometnim znakom za javnu cestu ili njezin dio, odnosno ako prijevoz vozila ili tereta nije moguće u cijelosti obaviti drugim prijevoznim sredstvom, ili ako su troškovi organizacije i izvršenja prijevoza drugim prijevoznim sredstvima složeni i nerazmjerno visoki
- Za prijevoz djeljivih tereta domaćem prijevozniku kada obavlja međunarodni cestovni prijevoz, te s teretom ulazi u Republiku Hrvatsku – u drugim hitnim slučajevima kada to zahtijevaju izvanredne okolnosti i racionalnost prijevoza, ako je pri izvršenju istog moguće osigurati nužne uvjete u pogledu zaštite cesta, te sigurnosti i protočnosti prometa.

U dozvoli se, ovisno o značajkama izvanrednog prijevoza i odabranog itinerara, može odrediti dva ili više vozila za pratnju izvanrednog prijevoza. Davatelj dozvole, pored obavezne pratnje može odrediti i pratnju prometne policije na cijelom itineraru odnosno dijelu itinerara, ako vozilo ili skup vozila samo ili zajedno s teretom ima sljedeće značajke:

- duljinu veću od 25,00 m
- širinu veću od 3,50 m
- visinu veću od 5,00 m
- ukupnu masu veću od 80t,²⁰

Odnosno ako su elementi ceste od polazišta do odredišta izvanrednog prijevoza takvi da se:

- U trenutku prolaza izvanrednog prijevoza smanji prolazna širina suprotnog smjera na manje od 3,00 m odnosno zauzme pretežiti dio kolnika u krivini.
- Zbog obavljanja izvanrednog prijevoza treba na određeno vrijeme zaustaviti odvijanje prometa²¹

²⁰ http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html, Preuzeto: 17.08.2019.

Ako vozilo ili skup vozila samo ili zajedno s teretom ima širinu veću od dopuštene mora biti označeno s prednje i stražnje strane, te sa svake bočne strane, propisanim oznakama odnosno gabaritnim svjetlima. Vozilo ili skup vozila kojima se obavlja izvanredni prijevoz mora biti na stražnjoj strani obilježeno oznakom „Izvanredni prijevoz“.

²¹http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_82_1732.html, Preuzeto: 19.08.2019.

4. Troškovi dopreme specijalnih tereta

Transportni troškovi predstavljaju dio prometnih troškova koji nastaju prilikom transporta ljudi, robe vijesti, informacija i energije s jednog mjesta na drugo. U takvoj se djelatnosti troše transportna sredstva i ljudska radna snaga koja sudjeluje u tom procesu.

Direktni troškovi ovisni su o kretanju vozila i to u ovisnosti o prijevoznom putu i vrsti robe koja se prevozi, pa su više naglašeni u međunarodnom nego u domaćem prijevozu. Direktno troškove prijevoznih sredstava čine troškovi:

- cestarina
- vožnje tunelima, mostovima, trajektima, uprtnim vlakovima i sl.
- parkiranja vozila
- upravnih pristojbi i taksi
- otpremništva
- veterinarskih, fitosanitetskih i sanitarnih pregleda.

Prema tome, oni su posljedica korištenog itinerara i primjenjene tehnologije, postoje tržišta koja izazivaju osjetno veće direktne troškove zbog svojih specifičnosti. Tako je cestarina u Austriji najskuplja, za Veliku Britaniju se mora koristiti trajekt, kroz Austriju se u nedostatku tranzitnih dozvola koristi uprtni vlak i sl. Na neke od ovih troškova prijevoznik ne može utjecati već ih mora ukalkulirati u vozarinu.

Ovdje je važno napomenuti da se u nekim državama Europske unije cestarine određuju i prema ekološkoj klasifikaciji prijevoznih sredstava. Time se stimulira prijevoz tereta novijim, tehnološki i ekološki suvremenijim vozilima. Tako stimulirani prijevoznici postaju konkurentniji od prijevoznika sa zastarjelim voznim parkom. Kod

nas bi se umjesto starosnog kriterija za ograničenje zadržavanja vozila u prijevoznj funkciji trebao uvesti sve aktualniji kriterij ekološke prihvatljivosti.²²

Cestarine u Republici Hrvatskoj računaju se uz pomoć tri glavne komponente:

- Udaljenosti između početne i završne točke koju vozilo prelazi,
- Skupini vozila u koju je vozilo raspoređeno prema Pravilniku o cestarinama (IA,I,II,III, IV)
- Te jediničnoj cijeni po kilometru

Jedinična cijena po kilometru autoceste, odnosno pojedine dionice autoceste, utvrđuje se prema troškovima izgradnje, troškovima održavanja, troškovima upravljanja i troškovima razvoja autocesta i cestovnih objekata s naplatom. Jedinična cijena po kilometru autoceste odgovara iznosu infrastrukturne pristojbe po kilometru autoceste, a može uključiti i pristojbu za vanjske troškove po kilometru autoceste.

Infrastrukturna pristojba se izračunava za pojedinu dionicu autoceste i objekt s naplatom, a naplaćuje za nadoknadu nastalih troškova izgradnje, poboljšanja, održavanja, upravljanja, poslovanja i razvoja, vezanih uz autocestu i objekt s naplatom.²³

Trošak pogonskog goriva je jedan od najvećih troškova poslovanja prijevozne tvrtke. Međutim, ovaj trošak u znatnoj mjeri ovisi i o državi u kojoj prijevoznik ima domicil, jer država kroz trošarinu određuje cijenu pogonskog goriva, čime direktno utječe na konkurentsku sposobnost svojih prijevoznika.

Treba imati u vidu da prijevoznici nisu krajnji potrošači goriva jer njima je gorivo potrošni materijal za uslugu koju pružaju pri obavljanju djelatnosti prijevoza. Tako gledajući, zaključuje se da cijena pogonskog goriva za prijevoznike može biti manja nego za krajnje potrošače.

²² Bošnjak, I., Županović, I.: Analiza tržišta cestovnog prijevoza u Republici Hrvatskoj, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2006.

²³ <http://www.hrvatske-cesta.hr/default.aspx?id=47>, Preuzeto: 23.08.2019

5. Analiza troškova dopreme organiziranog prijevoza specijalnih tereta

U ovom primjeru objasniti će se organizacija prijevoza preše mase 42 tone iz Osijeka do Kiela u Njemačkoj počinje ugovorom između špeditera i komiteta. Dimenzije preše iznose 7,9m x 3m x 3,6m x 42t. Ukupna dužina puta iznosi 1655 kilometara. Prosječna udaljenost koju prijevozni sklop prijeđe u jednom danu iznosi 600 kilometara.

Prijevoz preše dogovoren je prema Incoterms FOT (free on truck). Rizik od gubitka ili oštećenja prenosi se kad se roba utovari na kamion.

Sklopljenim ugovorom između špeditera i tvrtke, špediter dobiva dokument koji se naziva dispozicija. Dispozicija je nalog i ovlaštenje špediteru za otpremu odnosno dopremu robe, zastupanje u carinskom postupku, kao i za obavljanje drugih radnji s tim u vezi.

Špediter prima dispoziciju te može krenuti u disponiranje. Disponiranje je davanje naloga i uputa neophodnih za praktičku provedbu prijevoza, subjektima koji su u to neposredno uključeni. Svrha disponiranja je da relevantni sudionici prijevoza dobiju odgovarajuće upute u skladu s instradacijom kako bi se prijevoz odvijao nesmetano, bez nepotrebnih zastoja i u utvrđenim rokovima.

Nakon zaprimljene dispozicije špediter iz nje saznaje koje su točke polazišta i odredišta te o kojoj se robi radi. Točka polazišta je Osijek, sljedeće ključne točke su granični prijelazi kojih imamo tri. Prvi od njih je granični prijelaz Macelj koji se nalazi na granici Republike Hrvatske i Republike Slovenije, sljedeći granični prijelaz na koji nailazimo na putu je granični prijelaz Šentin koji se nalazi između Slovenije i Austrije te posljednji granični prijelaz je granični prijelaz Suben na granici između Austrije i Njemačke.

Instradacija je odabir prijevoznog sredstva i prijevoznog puta. Odabran je tegljač marke VOLVO tipa FH 6X4T snage motora 488 konjskih snaga prikazan na slici 3. Masa kamiona iznosi 11 tona.

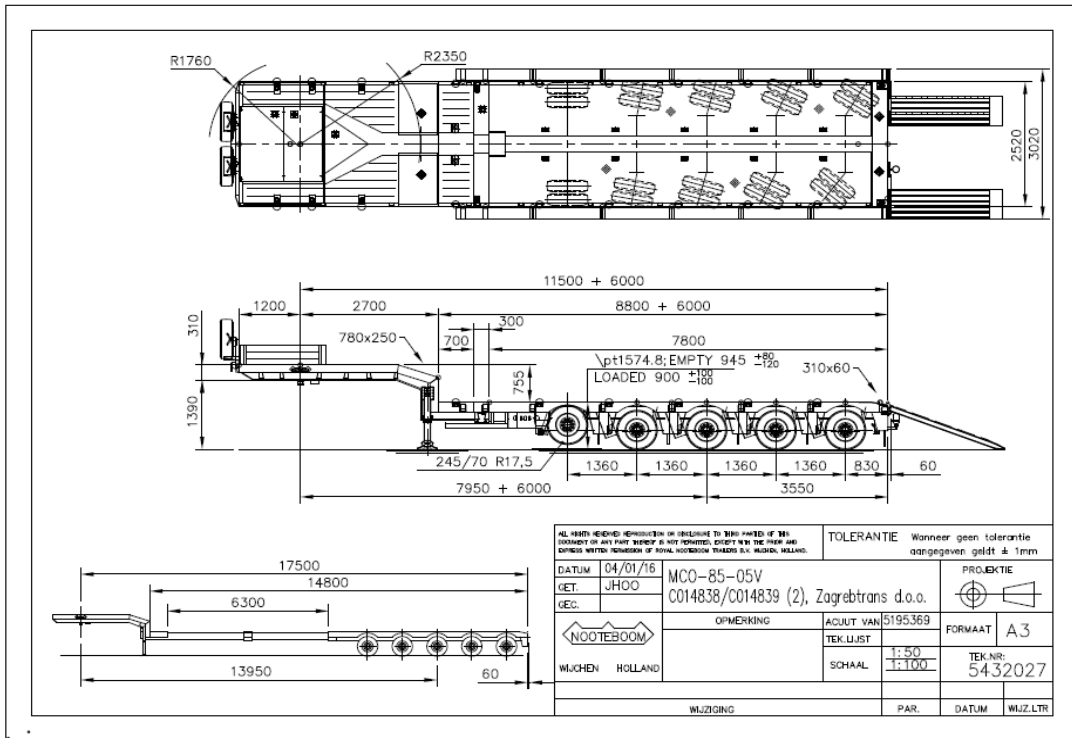

Slika 3 VOLVO FH 6X4T

Izvor: <https://i2.wp.com/blogdocaminhoneiro.com/wp-content/uploads/2017/04/Volvo-FH-4x2-3-1.jpg?ssl=1>

Kao priključak za kamion izabrana je poluprikolica sa 5 osovina namjenjena za prijevoz tereta težine do 58 tona maksimalne dužine 17,5 metara. Poluprikolica je prikazana na slikama 4 i 5.

Prazna poluprikolaca ima masu 16 tona što zajedno sa masom kamiona i masom tereta čini ukupnu masu prijevoznog sklopa 70 tona što spada u treću kategoriju prijevoza.

Slika 4 Poluprikolica

Izvor: Zagrebtrans d.o.o.

Slika 5 Poluprikolica

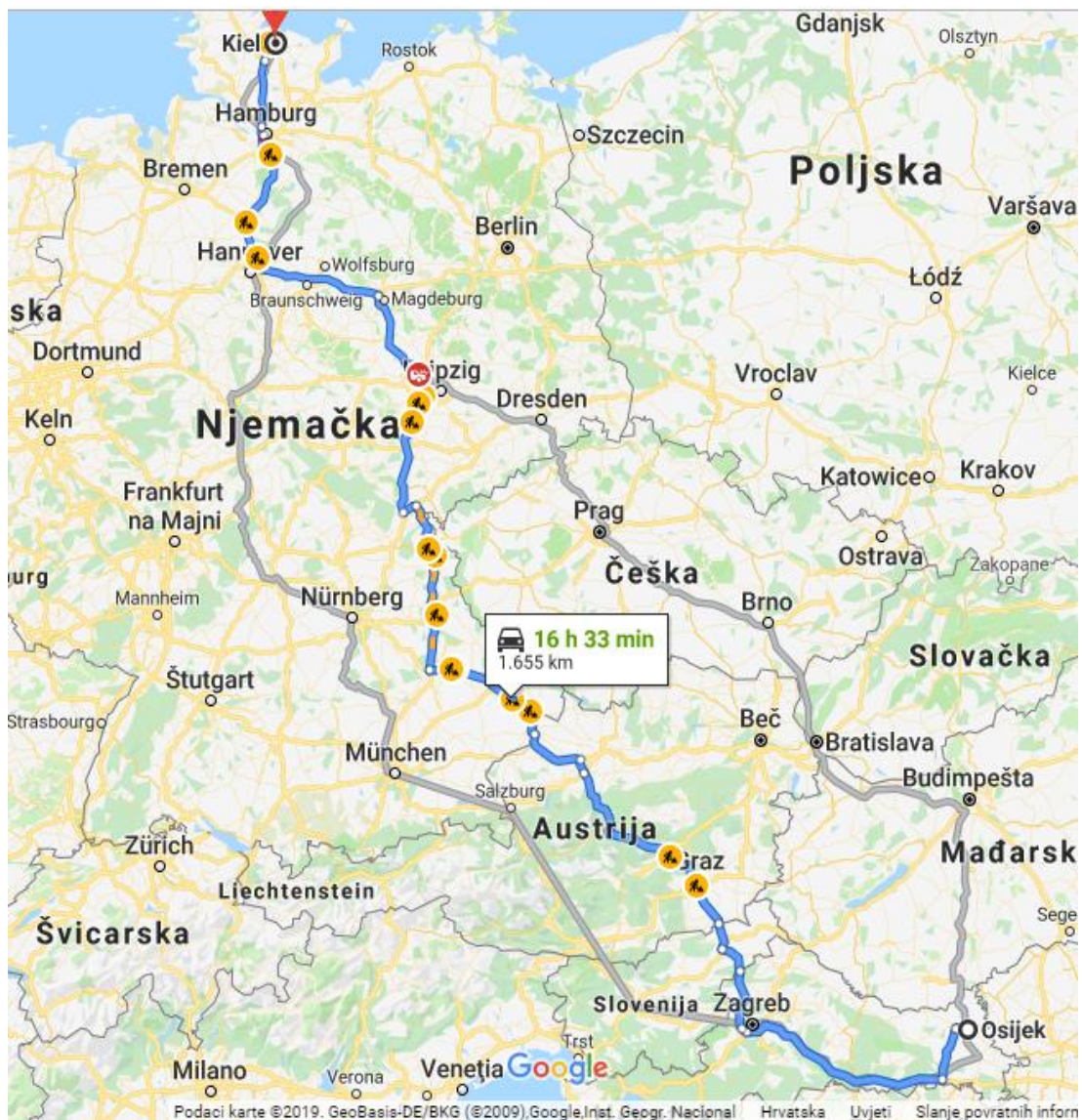
Izvor: <https://ru.all.biz/img/ru/catalog/1688456.jpeg>

Sljedeći korak je podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole za izvanredni prijevoz koju izdaje nadležna Ispostava Sektora za održavanje Hrvatskih cesta d.o.o. i koja iznosi 675 eura. Dozvolu za prijevoz kroz Sloveniju izdaje Maxtranst te nas ta dozvola košta 300 eura. Za Austriju i Njemačku dozvolu nam izdaje Amsta te ona iznosi 800 eura u Austriji, te 1200 eura u Njemačkoj.

Neki od podataka koji se unose u zahtjev za izdavanje dozvole za izvanredni prijevoz su:

- podaci o prijevoznom sredstvu,
- podaci o teretu,
- podaci o ruti kojom se planira obaviti prijevoz
- podaci o podnosiocu zahtjeva

Odabran je prijevozni put koji je potrebno prijeći prilikom obavljanja navedenog prijevoza. Navedeni prijevozni put nalazi se na slici 6. Potrebno je prijeći otprilike 1655 kilometara. Prijevozni put proazi kroz teritorije četiri države a to su Hrvatska, Slovenija, Austrija i Njemačka.

Slika 6 Prijevozni put

Izvor: Autor

PRILOG 7.
OBRAZAC ZAHTEVA ZA DOZVOLU ZA IZVANREDNI PRIJEVOZ

A. PODACI O PODNOSITELJU ZAHTEVA I PRIJEVOZNIKU

Podnositelj zahtjeva	
Telefon:	Faks:
E-mail:	
OIB:	
Osoba za kontakt:	
Prijevoznik	
Telefon:	Faks:
E-mail:	
OIB:	
U Zagreba	Datum:

Predmet: **Zahtjev za izdavanje dozvole za izvanredni prijevoz**

B. PODACI O DAVATELJU DOZVOLE
Hrvatske ceste ispostava Zagreb

Na temelju članka 17. Pravilnika o izvanrednom prijevozu ("Narodne novine" br. 92/18), a u svezi članka 46. i 47. Zakona o cestama ("Narodne novine" br. 84/11, 18/13, 22/13, 54/13, 148/13 i 92/14), podnosimo zahtjev za izdavanje dozvole za izvanredni prijevoz

III. kategorije u unutarizjemen/vneshranodromn prijevozu i to:

C. PODACI O KARAKTERISTIKAMA PRIJEVOZA I TRAJANJU DOZVOLE

Prevideni datum početka prijevoza	Prevideni broj prijevoza	Prevideno trajanje dozvole	Predložen konvoj	Predložen broj vozila u konvoju
06.05.2019.	1	30 dana	ne	

D. PODACI O PREDLOŽENOM PUTU KRETANJA

Mjesto početka prijevoza	J. Mokrusica R, 10090 Zagreb
Prevideni prijevozni put	čv. Jankomir - A3 - čv. Lipovac
Mjesto završetka prijevoza	GP BAJAKOVO

E. PODACI O NEDJELJIVOM TERETU

Vrsta (naziv) tereta	Motorno / važno vozilo	Prikolica / poluprikolica
	Transformator	
Dimenzije (m) (dužina x širina x visina)		4,49x1,98x3,22
Masa (t)		42,9

F. PODACI O VOZILU

	Motorno važno vozilo	Poluprikolica	Poluprikolica
Registarski oznaka vozila			
Broj šasije vozila - VIN			
Država registracije vozila			
Broj prometne dozvole			
Vrsta vozila	TEGLJAČ	POLUPRIKOLICA	
Marka vozila	MAN	NOOTEBOOM	
Tip vozila	TGX 41.540	MCO-85-05V	
Masa vozila (t)	12,50	15,60	
Nosivost vozila (t)	19,50	65,60	
Najveća dopuštena masa vozila (t)	32,00	81,00	
Snaga motora (kW)	397		
Najveća brzina (km/h)	85	80	

Slika 7 Zahtjev za dozvolu za izvanredni prijevoz str. 1

Izvor: Zagrebtrans d.o.o.

G. PODACI O DIMENZIJAMA I UKUPNOJ MASI IZVANREDNOG PRIJEVOZA

Dužina (m)	Širina (m)	Visina (m)	Min. Visina (m)*	Ukupna masa (t)
17,50	2,55	4,15		72,00

*- Uplatiti u slučaju da vozilo ima specijalne uređaje za mogućnost prilagodavanja visine priključnog vozila

Shema osovina	
Osovinski razmak (cm)	260 144 144 136 136 136 136
Masa na jednostranoj osovini	7 t
Masa na prvoj skupini osovina	24 t
Masa na drugoj skupini osovina	41 t
Masa na _____	t
Masa na _____	t
UKUPNA MASA:	
	72 t

I. UZ ZAHTEJV PRIHAŽEMO

☐ Preslika prometne dozvole vozila, odnosno svih vozila koja čine skup vozila kojim će se obaviti izvanredni prijevoz
☐ Skica vozila s neobjektivnim teretom pripremljenog za prijevoz (fotost, pogled i presjek) s označenim dimenzijama, odnosno odgovarajuće fotografije
☐ Preslika vjeredoslojnog dokumenta iz kojeg se vidi vrsta i težina tereta (vrsta, tip, masa i dimenzije)
☐ Odluku o imenovanju odgovornog vođača izvanrednog prijevoza br.:
☐ Izjava o sposobnosti i opremljenosti osoba za obavljanje ove vrste prijevoza br.:
☐ Pausalna izjava prijevoznika ili posjednika br.:
☐ Obavijest davatelju o točnom vremenu i mjestu upravnosti izvanrednog prijevoza za pregled i kontrolu ili Zapisnik o obavljenoj kontroli osovinskog opterećenja, ukupne mase i dimenzija vozila. Broj: _____ Datum: _____
☐ Izjavu o trajanju izvanrednog prijevoza i prosječnoj brzini kretanja vozila.

J. UZ ZAHTEJV PO POTREBI PRIHAŽEMO

☐ Prijedlog plana prijevoza Broj: _____ Datum: _____ Izradio: _____
☐ Elaborat nosivosti mostova, cestovnih objekata i drugih cestovnih građevina zajedno sa statičkim proračunom ili stručno mišljenje o nosivosti mostova, cestovnih objekata i drugih cestovnih građevina. Broj: _____ Datum: _____ Izradio: _____
☐ Prejediti privremene regulacije prometa Broj: _____ Datum: _____ Izradio: _____
☐ Saglasnost trećih pravnih osoba
☐ Potvrda o ispunjavanju posebnih uvjeta za vozilo prateje br.:
☐ Potvrda proizvođača vučnog vozila (tepljača), o odnosu bruto snage motora izrađene u kilovattima i najveće dopuštene mase vozila izrađene u tonama br.:
☐ Ostalo:

Upravna pristojba u državnim bilježnicama od 70,00 kuna po Tr. br. 1. i 2. Uredbe o tarifi upravnih pristojbi („Narodne novine“ broj 8/17), priložena je ovom zahtjevu

Ovlaštena osoba prijevoznika:

Slika 8 Zahtjev za dozvolu za izvanredni prijevoz str. 2

Izvor: Zagrebtrans d.o.o.

PRILOG 5.
OBRAZAC IZJAVE O OSPOSOBLJENOSTI IZVRŠITELJA IZVANREDNOG PRIJEVOZA.

Izjavljujemo da su djelatnici određeni za izvršenje izvanrednog prijevoza koji će se izvršiti dana 06.05.2019.
na relaciji Zagreb - GP Hajkova su pooblašteni za takvu vrstu izvanrednog prijevoza.

U Zagrebu

(M. P., potpis)

Slika 9 Zahtjev za dozvolu za izvanredni prijevoz str. 3

Izvor: Zagrebtrans d.o.o.

PRILOG 8.
OBRAZAC ODLUKE O IMENOVANJU VODITELJA IZVANREDNOG PRIJEVOZA

RN 0

ODLUKA

Određuje se djelatnik: _____

za vođenje izvanrednog prijevoza na relaciji Zagreb - GP Hajkova

koji će se izvršiti dana 06.05.2019. godine.

U Zagrebu, dana _____ godine.

(M. P., potpis)

Slika 10 Zahtjev za dozvolu za izvanredni prijevoz str. 4

Izvor: Zagrebtrans d.o.o.

PRILOG 9.
OBRAZAC IZJAVE O ODGOVORNOSTI PODNOSITELJA ZAHTEVA ZA DOZVOLU

Adresa:
OIB:
Broj licencije za
agencijsku djelatnost:
Klasa:
Urbroj:
Tel:
Fax:
Urbroj:
U Zagrebu, dana

Na temelju Pravilnika o izvanrednom prijevozu, a u svezi članka 46. i 47. Zakona o cestama (Službene novine br. 84/11, 18/13, 22/13, 54/13, 148/13 i 92/14) dajemo posebna

IZJAVU

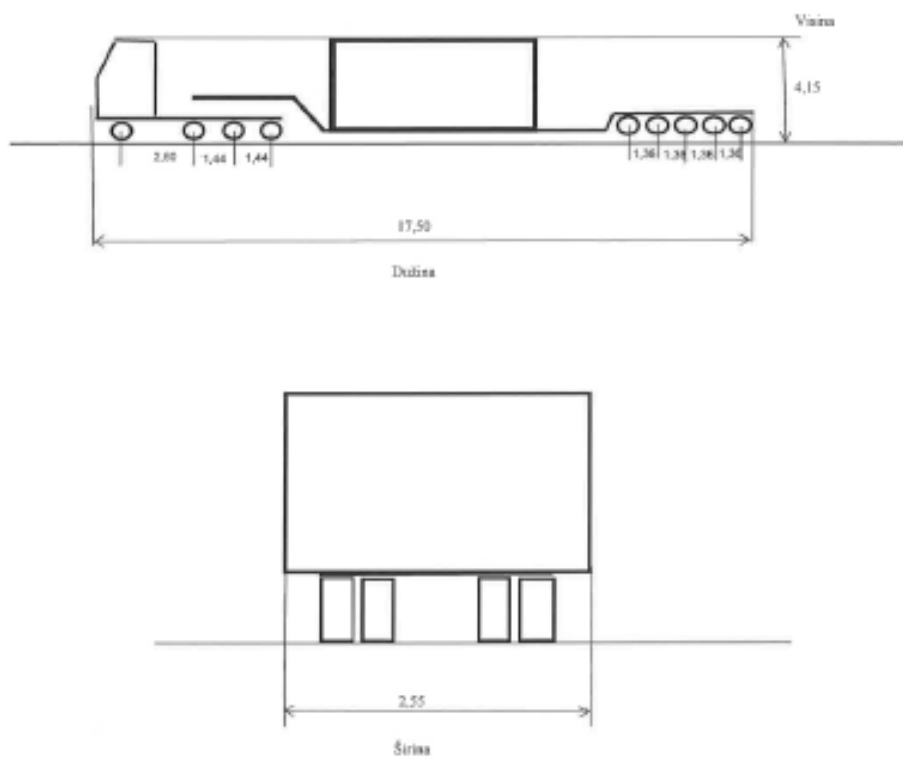
1. Da su svi podaci unijeti u zahtjev za izdavanje dozvole za izvanredni prijevoz _____ od dana _____ istiniti.
2. Da ćemo izvanredni prijevoz obaviti sukladno uvjetima iz rješenja o dozvoli za izvanredni prijevoz i ostalim važećim propisima.
3. Da ćemo izvanredni prijevoz obaviti tehnički ispravnim i registriranim motornim vozilom odnosno tehnički ispravnim i registriranim vozilima, opremljenim i obilježnim propisanim oznakama sukladno Pravilniku o izvanrednom prijevozu i s posadom osposobljenom za obavljanje takve vrste izvanrednog prijevoza.
4. Da ćemo izvanredni prijevoz pratiti vozilom za pratnju odnosno vozilima za pratnju, obilježnim i opremljenim posebnom signalizacijom sukladno Pravilniku o izvanrednom prijevozu.
5. Da nam je plan puta (itinerar) od mjesta polaska izvanrednog prijevoza do mjesta dolaska u potpunosti poznat, pa je uz primjenu odgovarajućih mjera zaštite javnih cesta i prometa na njima, izvanredni prijevoz moguće obaviti.
6. Da ćemo obaviti prijevoz neopćijivog tereta koji nije moguće obaviti drugim prijevoznim sredstvima odnosno takav prijevoz drugim sredstvima bio bi previše slab, dugotrajan i skup.
7. Da ćemo podmiriti materijalnu i nematerijalnu štetu te odgovarati za materijalnu štetu, nastalu zbog obavljanja izvanrednog prijevoza protivno uvjetima iz rješenja o dozvoli za izvanredni prijevoz, odredbama Pravilnika o izvanrednom prijevozu i pozitivnim propisima.

Ovlaštena osoba:

Slika 11 Zahtjev za dozvolu za izvanredni prijevoz str. 5

Izvor: Zagrebtrans d.o.o.

PRILOG
SICA IZVANREDNOG SKLOPA

Ovlaštenje osobit

Slika 12 Zahtjev za dozvolu za izvanredni prijevoz str. 6

Izvor: Zagrebtrans d.o.o.

Prijevozna isprava u međunarodnom cestovnom prijevozu robe je teretni list za međunarodni promet propisan Konvencijom o ugovoru za međunarodni prijevoz robe cestom – CMR (Contrat de transport international de Marchandises par Route) prikazan na slici 13. CMR je namjenjen isključivo utovaru cestovnih vozila, pri čemu

se kontejner ili zamjenjivi moduli tijela vozila ne smatraju vozilima.²⁴ Teretni list treba ispuniti pošiljatelj prije ukrcaja robe. Podaci koje treba ispisati su pošiljatelj, primatelj, priloženi dokumenti, registracijska oznaka vozila, prijevoznik te vrsta i količina robe. CMR se sastoji od tri dijela, prvi dio ostaje kod pošiljatelja, drugi dio prati pošiljku dok treći dio ostaje kod primatelja. Nakon obavljenog ukrcaja, prijevoznik ovjerava teretni list i vraća primjerak pošiljatelju, čime potvrđuje da je preuzeo robu radi prijevoza, tj. da je ugovor o prijevozu zaključen. Robu na putu prate i drugi dokumenti a to su otpremnica, potvrda o podrijetlu robe, itd.

²⁴ <https://www.timocom.com.hr/?lexicon=1001291715577925%7CCMR%7CPojmovnik%20Transporta>, Preuzeto: 04.09.2019.

NAZIV STRANKE:										14.7.2019 14:23			
TERET: Preša 42 t													
DIMENZIJE: 7,90 x 3,00 x 3,60 x 42,0 t													
RELACIJA: Osijek --> Kiel													
PRIJEVOZNI SKLOP 3+5					Osovinska opterećenja:					Tečaj: 7,4			
DIMENZIJE: 16,50 x 3,00 x 4,50 x 70,0 t										HR KM :	TROŠAK	PONUDA	
DOZVOLA		Hrvatska								675 €	500 €		
DOZVOLA		Slovenija (Maxtranst)								300 €	300 €		
DOZVOLA		Austrija (Amsta)								800 €	800 €		
DOZVOLA		Njemačka (Amsta)								1.200 €	1.200 €		
PRATNJA										0 €	0 €		
POLICIJA													
VOZARINA		PUN		1.655 x	0,90			AC	371 €				
		PRAZAN		1.661 x	0,60			UKUPNO VOZ :	3.237 €	2.028 €	3.237 €		
								ZARADA NA VOZ	1.210 €				
TROŠAK VOZARINE								TROŠAK VOZ :	2.028 €				
GORIVO		€/L =	1,1		PUN L/100KM	40	PUN TROŠAK		728 €				
					PRAZAN L/100KM	30	PRAZ TROŠAK		548 €				
DNEVNICE		DANA :	2 VOZAČA :		1	DNEVNICA :	25 €	UKUPNO	50 €				
DNEVNICE		DANA :	1 VOZAČA :		1	DNEVNICA :	50 €	UKUPNO	50 €				
DNEVNICE		DANA :	4 VOZAČA :		1	DNEVNICA :	70 €	UKUPNO	280 €				
NAPOMENA													
										TROŠAK / PRIJEDLOG CIJENE	Σ	5.003 €	6.300 €
										ZARADA =	1.297 €		
										ZARADA % OD CIJENE =	20,59%		

Slika 15 Izračun troškova

Izvor: Autor

Prikaz izračuna troškova nalazi se na slici 15.

Prilikom ovog prijevoza imamo 4 vrste troškova:

- Trošak dozvola
- Cestarine
- Pogonsko gorivo

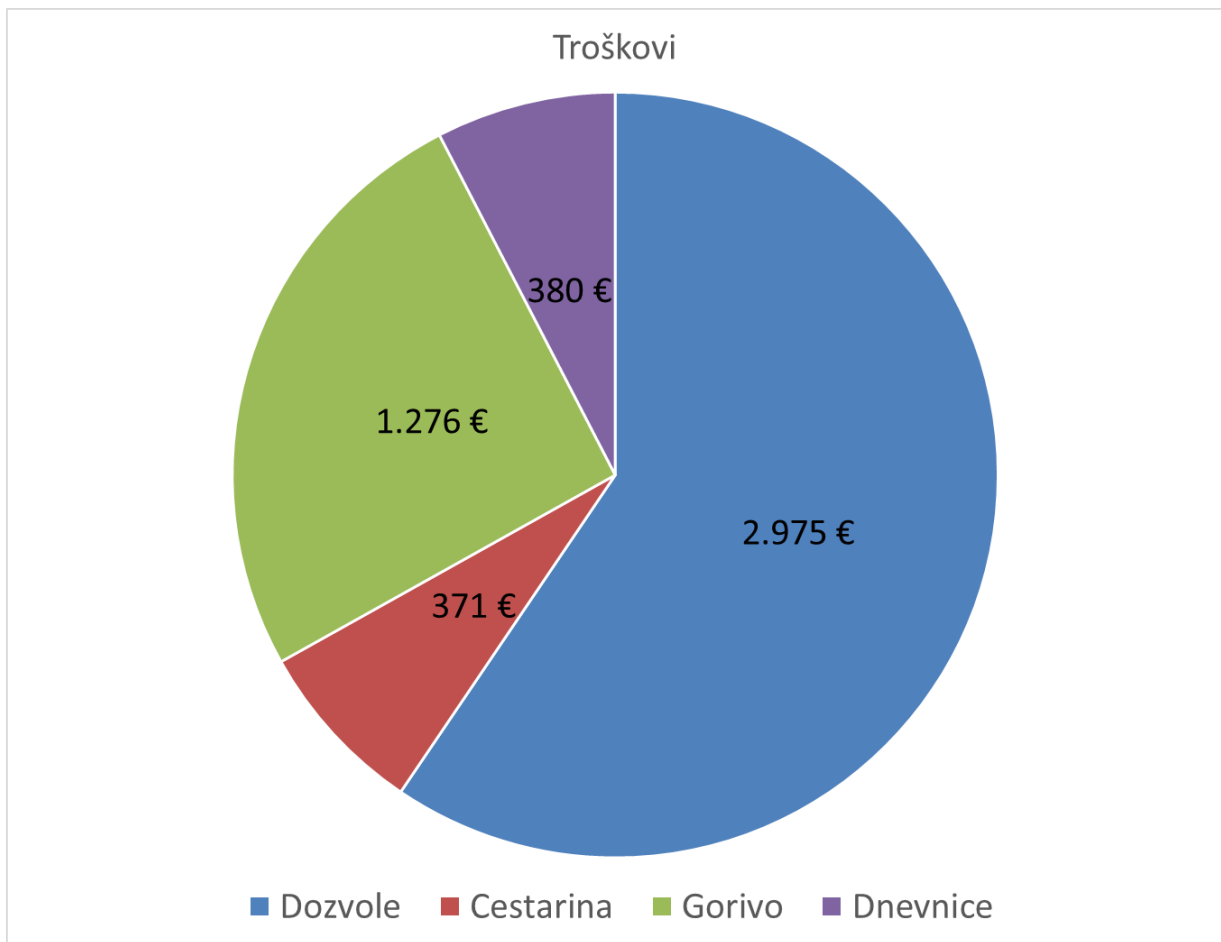
- Dnevnice vozača

Dozvolu u Hrvatskoj izdaje nadležna Ispostava Sektora za održavanje Hrvatskih cesta d.o.o. i ona iznosi 675 eura, dozvolu u Sloveniji izdaje Maxtranst i ona nas košta 300 eura. Za Austriju i Njemačku dozvole izdaje Amsta i one iznose 800 eura u Austriji te 1200 eura u Njemačkoj. Ukupni trošak dozvola iznosi 2975 eura što iznosi gotovo 60% ukupnih troškova.

Cestarine iznose 371 euro i one čine najmanji trošak prilikom prijevoza preše iz Osijeka u Kiel. Iznos cestarina u Republici Hrvatskoj iznosi 55 eura, u Sloveniji cestarine iznose 34 eura, cestarina za prolazak kroz Austriju košta 133 eura, te najveći trošak cestarina je u Njemačkoj i iznosi 150 eura.

Trošak pogonskog goriva iznosi 1276 eura. Izabrani kamion troši prosječno 40 litara goriva na prijeđenih 100 kilometara dok prevozi teret, te 30 litara goriva na 100 kilometara dok se vozi prazan. Trošak pogonskog goriva iznosi oko 25% troškova.

Prijevoz traje sedam dana i dnevnicе vozača za to razdoblje iznose ukupno 380 eura.

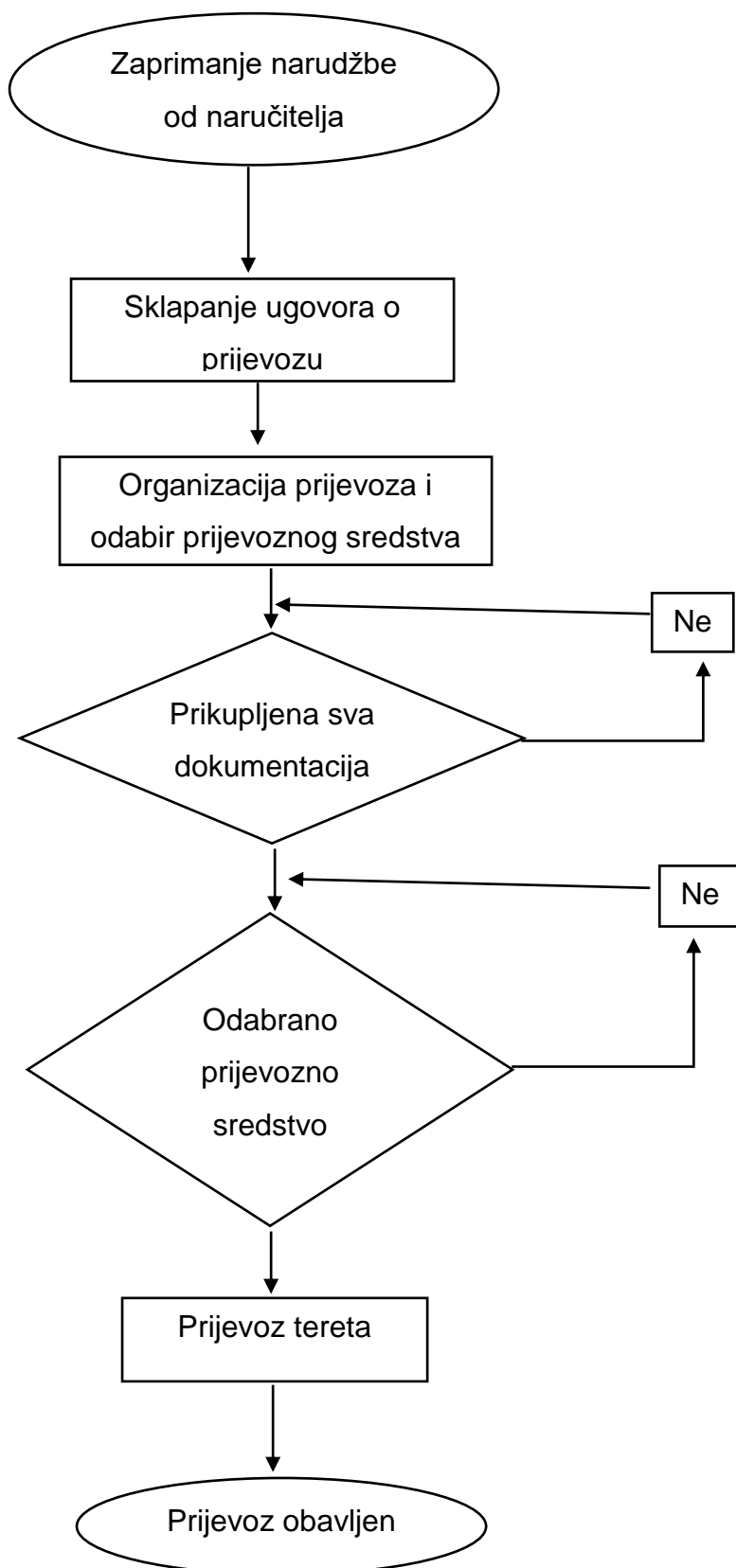
Slika 16 Raspodjela troškova

Izvor: Autor

Ukupni trošak prijevoza iznosi 5003 eura, prijevoznačka tvrtka je transport naplatila 6300 eura.

Prijevoznačka tvrtka je ostvarila zaradu u iznosu 1297 eura odnosno 180 eura po danu prijevoza što iznosi 20,59% od ukupne cijene prijevoza.

Ovisno o složenosti organizacije prijevoza prijevoznačka tvrtka ima u cilju ostvariti profit u iznosu 18-30% od ukupne cijene prijevoza.

6. Zaključak

Organizacija cestovnog prijevoza tereta je vrlo složena djelatnost. Obujam posla kojeg je špediter dužan obaviti uvelike ovisi o ugovorenom paritetu kao i ovrsti robe.

U ovom završnom radu objašnjena je organizacija specijalnog prijevoza preše velike mase cestovnim prijevozom iz Osijeka do Kiela u Njemačkoj. Dogovoreni paritet prilikom ovog rijevoza bio je FOT Incoterms.

Poslovi koje špediter radi u ovom slučaju su: disponiranje, ugovaranje prijevoza te ispunjavanje prijevoznih isprava, transportno osiguranje za osnovne transportne rizike, aviziranje, te praćenje trasnporta.

Špediteru je u ovom prijevozu olakšan posao jer se radi o prijevozu između članica Europske unije pa stoga nije potrebno uvozno carinjenje robe.

Prijevoz specijalnih tereta je financijski skuplji zbog dozvola koje su potrebne.

Tegljači, prikolice i poluprikolice kojima se obavlja specijalan prijevoz su skuplje jer su veće, čvršće te imaju više osovina da bi mogle izdržati velika opterećenja koja prouzrokuju tereti.

Popis literature

Knjige:

1. Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb 2010.
2. Bošnjak, I., Županović, I.: Analiza tržišta cestovnog prijevoza u Republici Hrvatskoj, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2006.
3. Zelenika, R: Temelji logističke špedicije. Ekonomski fakultet, Rijeka, 2005.

Internet izvori:

4. Incoterms 2010
5. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html
6. http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_82_1732.html
7. <http://www.hrvatske-cestce.hr/default.aspx?id=47>
8. <https://www.timocom.com.hr/?lexicon=1001291715577925%7CCMR%7CPojmovnik%20Transporta>

Popis kratica

FIATA	(Federation Internationale des Associations de Transitaires et Assimiles) Međunarodni savez špediterskih udruženja
INCOTERMS	(International Commercial Terms) Međunarodna pravila za tumačenje trgovinskih termina
CMR	(Contrat de transport international de Marchandises par Route) Konvencija o ugovoru za međunarodni prijevoz robe cestom
EXV	(Ex Works) Franko tvornica
FCA	(Free Carrier) Franko prijevoznik
FAS	(Free Alongside Ship) Franko uz bok broda
FOB	(Free on bord) Franko brod
CPT	(Carriage paid to) Prevoznina plaćena do
CIP	(Carriage and insurance paid to) Prevoznina i osiguranje plaćeni
CFR	(Cost and Freight) Cijena i prevoznina
CIF	(Cost, Insurance and Freight) Cijena, osiguranje i prevoznina
DAT	(Delivered at Terminal) Isporučeno na terminal
DAP	(Delivered at Place) Isporučeno na mjesto
DDP	(Delivered duty paid) Isporučeno ocarinjeno
FCR	(Forwarders Certificate of Receipt) Špediterska potvrda
FCT	(Forwarders Certificate of Transport) Špediterska transportna potvrda
FBL	(Intermodal Transport Bill of Lading) Teretnica za intermodalni prijevoz
FWR	(FIATA Warehouse Receipt) Špediterska skladišna potvrda
SDT	(Shippers Declaration for the Transport of Dangerous Goods) Potvrda pošiljatelja o prijevozu opasne robe

FFI (FIATA Forwarding Instructions) Špeditorske upute koje se sastoje od 21 rubrike u koje špediterov nalogodavac upisuje sve bitne upute i instrukcije koje su špediteru potrebne za kvalitetno obavljanje konkretnog posla

Popis slika

<u>Slika 1 Podjela troškova i rizika prema Incotermsu 2010</u>	12
<u>Slika 2 Oznake na vozilu</u>	16
<u>Slika 3 VOLVO FH 6X4T</u>	23
<u>Slika 4 Poluprikolica</u>	24
<u>Slika 5 Poluprikolica</u>	24
<u>Slika 6 Prijevozni put</u>	25
<u>Slika 7 Zahtjev za dozvolu za izvanredni prijevoz str. 1</u>	26
<u>Slika 8 Zahtjev za dozvolu za izvanredni prijevoz str. 2</u>	27
<u>Slika 9 Zahtjev za dozvolu za izvanredni prijevoz str. 3</u>	28
<u>Slika 10 Zahtjev za dozvolu za izvanredni prijevoz str. 4</u>	28
<u>Slika 11 Zahtjev za dozvolu za izvanredni prijevoz str. 5</u>	29
<u>Slika 12 Zahtjev za dozvolu za izvanredni prijevoz str. 6</u>	30
<u>Slika 13 Primjer CMR lista</u>	32
<u>Slika 14 Prikaz dnevnica vozača</u>	33
<u>Slika 15 Izračun troškova</u>	34
<u>Slika 16 Raspodjela troškova</u>	35

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet prometnih znanosti
10000 Zagreb
Vukelićeva 4

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI I SUGLASNOST

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem kako je ovaj _____ završni rad

isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem kako nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, niti je prepisan iz necitiranog rada, te nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem također, kako nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Svojim potpisom potvrđujem i dajem suglasnost za javnu objavu _____ završnog rada

pod naslovom **Analiza troškova dopreme specijalnih tereta**

na internetskim stranicama i repozitoriju Fakulteta prometnih znanosti, Digitalnom akademskom repozitoriju (DAR) pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Student/ica:

U Zagrebu, 5.9.2019 _____

Eugen Škorčević

(potpis)